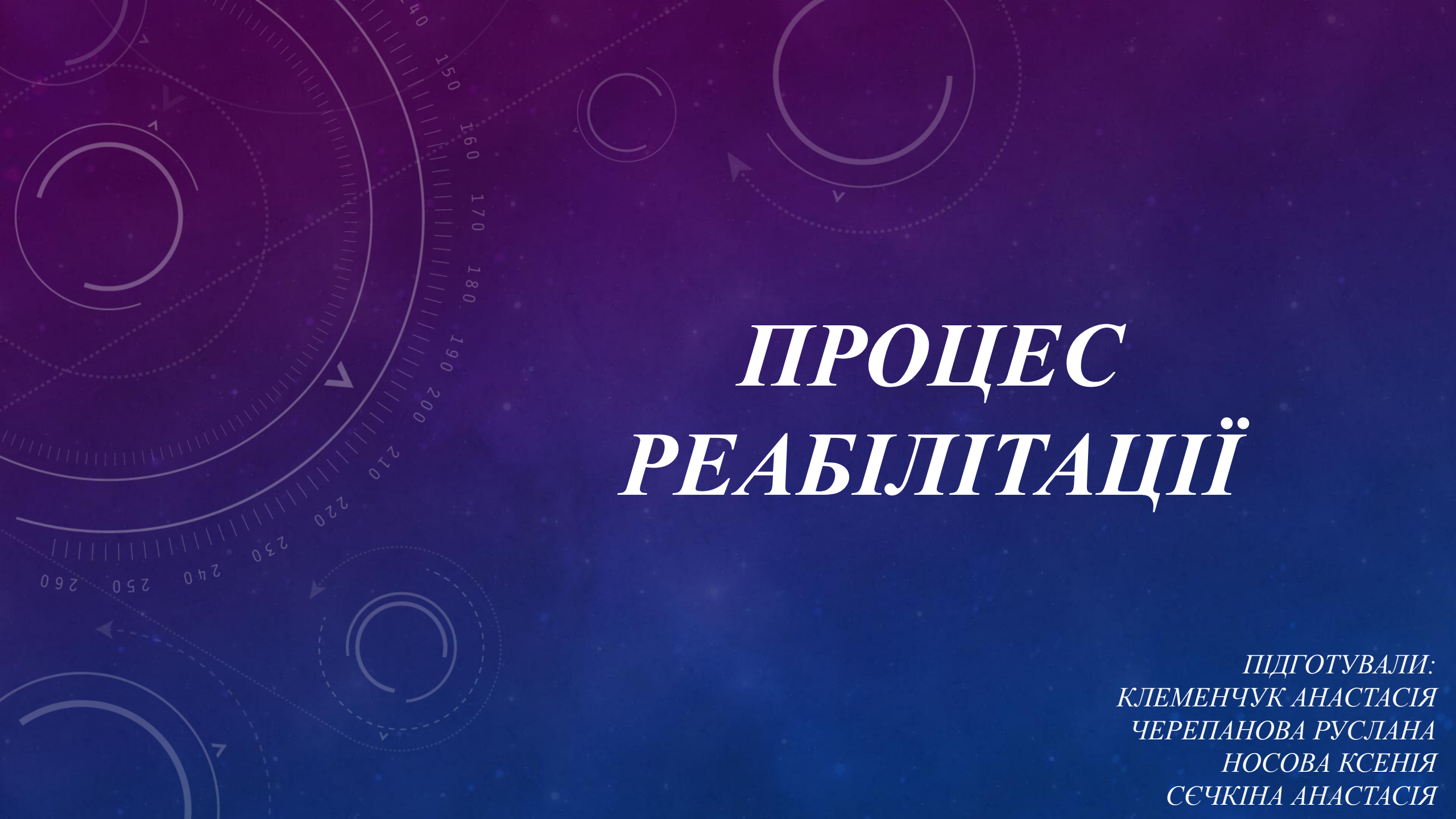

ПРОЦЕС РЕАБІЛІТАЦІЇ

ПІДГОТУВАЛИ:
КЛЕМЕНЧУК АНАСТАСІЯ
ЧЕРЕПАНОВА РУСЛАНА
НОСОВА КСЕНІЯ
СЄЧКІНА АНАСТАСІЯ

ПРОЦЕС РЕАБІЛІТАЦІЇ УКРАЇНИ 1953-1956 РР.

- Після смерті Й.Сталіна у суспільно-політичному житті України розпочалась боротьба за владу.
- У липні 1953 р. група партійних керівників на чолі з Хрущовим, що тривалий час очолював партійно-державний апарат в Україні, усунула керівника сталінського репресивного апарату Л. Берію і стала до влади.

- В республіці було вжито низку заходів щодо реорганізації управління господарством, створено союзно-республіканські міністерства, скорочено штати адміністративно-управлінського апарату.
- Посилився контроль за діяльністю суду, прокуратури, органів внутрішніх справ і державної безпеки.
- Верховна Рада СРСР своїм указом у лютому 1954 р. включила Кримську область до складу Української РСР.
- Вагомою подією у суспільно-політичному житті став XX з'їзд КПРС (14—25 лютого 1956 р.), де М. Хрущов виступив із промовою, у якій засуджувався культ особи Сталіна і водночас усі злочини більшовицького режиму перекладалися на одну особу.

Зал засіданий XX
съезда КПСС

- Після XX-ого з'їду процес реабілітації набув нових форм при збереженні головних шляхів, методів та ідеологічних засад її проведення.
- Базуючись на досвіді попередньої роботи була створена нова система реабілітації, з чітко регламентованими функціями, означеним складом комісій.
- Було враховано минулий досвід, до роботи з реабілітації незаконно репресованих громадян більше не залучали органи, до складу яких входили б, в переважній більшості, співробітники органів державної безпеки, як це було у випадку з обласними комісіями.

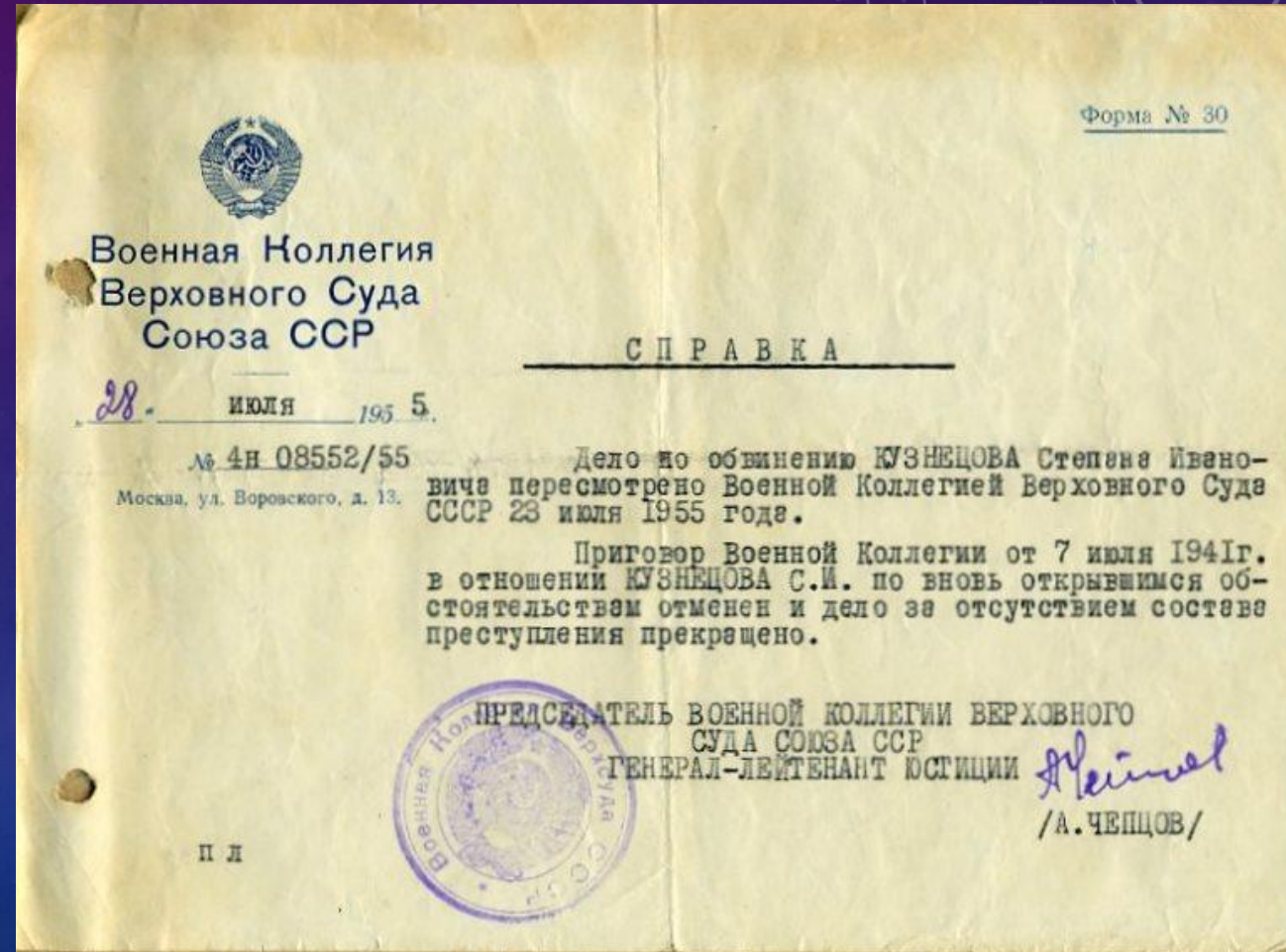

- На цьому етапі до реабілітації широко залучалися судові органи різних рівнів, від Верховного Суду до обласних судів. Саме на їх долю припадає переважна більшість переглянутих справ та реабілітованих громадян.
- Так, протягом 1956 – 1958 років судовими органами було переглянуто справ стосовно близько 30 тисяч осіб. Проте збереглася і практика створення тимчасових органів по проведенню реабілітації певних категорій репресованих громадян. Такими органами в цей час були комісії Президії Верховної Ради СРСР, які були наділені особливими правами та повноваженнями, і проводили реабілітацію та звільнення безпосередньо у місцях позбавлення волі. В Україні діяло 13 таких комісій. Ними було переглянуто вироки по близько 10 тисячах кримінальних справ, осіб які відбували своє покарання в місцях позбавлення волі на території України.

АМНІСТІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ В СРСР

- Деяка кількість жертв репресій було звільнене і реабілітовано ще наприкінці 1930 -х , після усунення з поста глави НКВС Єжова і його заміни Берією , а також в перші місяці Великої Вітчизняної війни.
- У 1953 р. , після приходу Берії на пост глави об'єднаного МВС , була проведена масова амністія , в ході якої було звільнено 1201738 чоловік, але це були в основному засуджені за кримінальні злочини (засуджені за контрреволюційні злочини підлягали амністії лише при терміні ув'язнення менш 5 років).
- У 1954-1955 рр. з таборів і колоній було достроково звільнено 88 278 політичних в'язнів , з них 32 798 - на основі перегляду справ і 55 480 – за Указом Президії Верховної Ради СРСР від 17 вересня 1955 «Про амністію радянських громадян , які співпрацювали з окупантами в період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр. ».
- Якщо 1 січня 1955 в таборах і колоніях містилося 309 088 засуджених за контрреволюційні злочини , то 1 січня 1956 – 113 735 , а 1 квітня 1959 р. - лише 11 027 осіб.

- Масова юридична реабілітація почалася в результаті роботи комісії П. Н. Поспєлова . У 1954-1961 рр. за відсутністю складу злочину були реабілітовані 737182 людини , було відмовлено в реабілітації 208448 засудженим ; в 1962-1983 рр. . були реабілітовані 157055 чоловік , відмови отримали 22 754 особи .
- Процес реабілітації був відновлений в кінці 1980 -х рр. з ініціативи М. С. Горбачова і А. Н. Яковлєва , коли були реабілітовані не тільки майже всі репресовані діячі ВКП (б) , але і багато « класові вороги». У 1988-89 роках були переглянуті справи на 856 582 людини , за ним реабілітовано 844 740 чоловік.

Ще 14 листопада 1989 Верховна Рада СРСР у своїй декларації заявляє:

«Варварськими акціями сталінського режиму стало виселення в роки другої світової війни з рідних місць балкарців, інгушів, калмиків, карачаївців, кримських татар, німців, турків - месхетинців, чеченців. Політика насильницького переселення позначилася на долі корейців, греків, курдів та інших народів. Верховна Рада СРСР беззастережно засуджує практику насильницького переселення цілих народів як найтяжчий злочин, суперечить основам міжнародного права, гуманістичної природі соціалістичного ладу. Верховна Рада Союзу Радянських Соціалістичних Республік гарантує, що поправлення прав людини і норм гуманності на державному рівні більше ніколи не повториться в нашій країні.»

ПАМ'ЯТЬ

Щорічно 30 жовтня, в Росії та інших колишніх республіках СРСР проходить День пам'яті жертв політичних репресій. Цього дня в країні проходять мітинги і різні культурні заходи, в ході яких згадують про потерпілих від політичних репресій, в деяких школах організовують «живі» уроки історії, на які запрошуються свідків подій. У Москві основні заходи проходять на Луб'янській площі біля Соловецького каменя і на Бутовському полігоні, в Санкт-Петербурзі біля Соловецького каменя на Троїцькій пл. і на Левашовській пустки.

30 ОКТЯБРЯ

ДЕНЬ ПАМЯТИ ЖЕРТВ ПОЛИТИЧЕСКИХ РЕПРЕССИЙ